

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 STOCKHOLM

Angående departementspromemorian Straffrättsliga bestämmelser till skydd för EU:s finansiella intressen (Ds 2018:34)

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed sitt yttrande över rubricerade promemoria.

Sammanfattning

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslagen i promemorian men anser att vissa klargöranden måste göras vad avser förslaget om upplysningsplikt för Ekonomistyrningsverket samt att det bör övervägas om nämnda upplysningsplikt ska omfatta fler myndigheter än Ekonomistyrningsverket.

Allmänt

Ekobrottsmyndigheten instämmer i den bedömning som görs i promemorian att Sverige i huvudsak uppfyller direktivets (SEFI-direktivet (EU) 2017/1371 av den 5 juli 2017) krav avseende straffansvar och straffbara gärningar m.m. i artiklarna 3 till och med 14.

Ekobrottsmyndigheten noterar att varken myndigheten eller SEFI-rådet (Rådet till skydd för EU:s finansiella intressen i Sverige) har kontaktas under utredningen.

Ändring av 9 kap. 3 b § i brottsbalken

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslaget om en särskild straffskala för grova fall av subventionsmissbruk och vill ansluta sig till vad Åklagarmyndigheten anför i detta sammanhang om att det finns anledning att utveckla och klargöra kvalifikationsgrunderna för vad som är grovt subventionsmissbruk och särskilt vad som avses med begreppet särskilt farlig art.

Ändring av 13a § i instruktionen för Ekonomistyrningsverket

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslaget att i Ekonomistyrningsverkets instruktion införa en bestämmelse om fullgörande av den upplysningsskyldighet som föreskrivs i artikel 15.3. i direktivet. I detta sammanhang vill dock myndigheten anföra bl.a. följande.

Idag finns ingen skyldighet för svenska myndigheter som förvaltar EU-medel eller på annat sätt är involverade i hanteringen av EU-medel att anmäla misstänkta brott till brottsbekämpande myndigheter. Genom förslaget åläggs Ekonomistyrningsverket i sin egenskap av revisionsmyndighet en skyldighet att anmäla misstänkta brott till OLAF (Europeiska byrån för bedrägeribekämpning) samt till andra behöriga myndigheter. I promemorian antas begreppet behöriga myndigheter avse brottsbekämpande myndigheter. Vad begreppet behörig myndighet avser i detta sammanhang behöver klargöras.

OLAF är inte en brottsbekämpande myndighet utan ett organ inom EU-kommissionen som genomför administrativa utredningar avseende oriktig hantering av EU-medel i medlemsstaterna. Uppmärksammar OLAF omständigheter som kan utgöra brott ska OLAF överlämna ärendet till brottsbekämpande myndighet i medlemsstaten eller från 2020 till EPPO (den europeiska åklagarmyndigheten). Eftersom OLAF inte är en brottsbekämpande myndighet bör den föreslagna bestämmelsen ändras så att det tydligt framgår att Ekonomistyrningsverket också ska anmäla misstänkt brott till svenska brottsbekämpande myndigheter i syfte att säkerställa att värdefull utredningstid inte går förlorad genom att en anmälan om misstänkt brott först görs till OLAF.

Begreppet behörig myndighet är vanligt förekommande i EU-rätten. Begreppet förekommer även i svensk rätt i sammanhang som ligger nära det nu aktuella. Då avses dock inte brottsbekämpande myndigheter utan främst de myndigheter som revideras av Ekonomistyrningsverket med anledning av att de förvaltar EU-medel.

I 1 § lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) anges att lagen innehåller bestämmelser om befogenheter för behöriga myndigheter enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 och att regeringen utser de myndigheter som är behöriga myndigheter vid tillämpningen av denna lag. Ekobrottsmyndigheten är behörig myndighet vid denna lags tillämpning när någon annan behörig myndighet inte är utsedd, men inte i en brottsutredande kapacitet utan i sin egenskap av sambandscentral för bedrägeribekämpning i frågor som rör OLAF när byrån företar utredningar i Sverige. Det förstärker behovet av ett klagörande av vad som är behörig myndighet i nu aktuellt sammanhang.

För att undvika tveksamhet anser Ekobrottsmyndigheten att det bör klargöras att anmälningar om misstänkt brott ska ske till brottsbekämpande myndigheter.

Ekobrottsmyndigheten menar vidare att när en sådan anmälningsskyldighet införs i Sverige bör det även övervägas om inte motsvarande anmälningsskyldighet till svensk brottsbekämpande myndighet ska införas också för de myndigheter som förvaltar EU-medel i Sverige. Det är otillfredsställande om anmälningsskyldigheten bara avser misstänkta brott som uppmärksammas vid revision och inte sådana som uppmärksammas av berörda myndigheter.

Berörda myndigheter dvs. Tillväxtverket, Statens jordbruksverk, Svenska ESF-rådet, Migrationsverket, Polismyndigheten, Tullverket och Länsstyrelsen i Västerbotten gör årligen utbetalningar om totalt cirka 15 000 000 000 kr. Hittills i år har Ekobrottsmyndigheten mottagit sju anmälningar om misstänkta brott från berörda myndigheter. Motsvarande siffra för 2017 var sju och för 2016 en anmälan. Det är således fråga om en låg anmälningsskyldighetsfrekvens och detta även i ett europeiskt perspektiv.

Rapportering och bedömning

I promemorian anges att sådan statistik som avses i artikel 18.2 i direktivet inte sammanställs på central nivå i Sverige och att det därför inte bör införas en skyldighet för svenska myndigheter att sammanställa och rapportera sådan statistik.

I detta sammanhang förtjänar att hållas fram att Ekobrottsmyndigheten inte endast är brottsutredande myndighet för flera av de brottstyper som omfattas av direktivet utan också den myndighet, som enligt förordningen (2015:745) om rådet för skydd av EU:s finansiella intressen, är ordförande för SEFI-rådet. Enligt 4 § i nämnda förordning ska rådet lämna en rapport till regeringen vart tredje år. Myndigheten samlar därför statistiska uppgifter om antal straffrättsliga förfaranden som har inletts, lagts ned, lett till frikännande eller fällande dom och antal pågående förfaranden som avser misstänkta brott vid s.k. delad förvaltning.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Monica Rodrigo. I den slutliga handläggningen har rättschefen Eva Melander Tell deltagit. I beredningen av ärendet har också kammaråklagaren Mikael Järetoft deltagit. Verksjuristen Olof Hallström har varit föredragande.

Monica Rodrigo

Olof Hallström

Kopia till

Justitiedepartementet/Å